

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomen Olympiakomitean, Suomen Paralympiakomitean ja Suomen Olympiavoittajat ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain muuttamiseksi

Viite: OKM/24/040/2018

Lausunnonantajat lausuvat otsikkoasiassa seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain muuttamiseksi ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Eläke voitaisiin jatkossa myöntää erityisestä syystä erityisen ansioituneelle olympiavoittajalle tai paralympiavoittajalle ilman, että laissa säädetyt tulorajat tulisivat sovellettavaksi. Lisäksi ehdotetaan, että jo myönnetty osaeläke voidaan muuttaa täysimääräiseksi eläkkeeksi hakemuksesta, jos hakijan toimeentulo-olosuhteet ovat muuttuneet pysyvästi. Kolmanneksi laista ehdotetaan poistettavaksi maininta eläkkeiden rahoittamisesta veikkausvoittovaroista.

Kaikki esitetyt muutokset lähentävät lausunnonantajien käsityksen mukaan urheilijaeläkejärjestelmää lähemmäksi ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä säädettyä järjestelmää. Esitetyt muutokset eivät kuitenkaan ole riittäviä ja lausunnonantajat haluavat tuoda esiin seuraavia näkökohtia tarpeesta kehittää järjestelmää.

Urheilijaeläkkeisiin on budjetoitu 260.000 euroa joka vastaa 16 täyden eläkkeen määrää. Uusia eläkkeitä voidaan myöntää vain jos vuosittainen budjetti antaa myöten. Nykyisin täyttä eläkettä saa neljä ja osaeläkettä 24 urheilijaa. Vertailun vuoksi taiteilijaeläkkeitä myönnetään vuosittain yhteensä 51 täyttä eläkettä vastaava määrä. Taiteilijaeläkettä maksetaan kuukausittain runsalle tuhannelle taiteilijalle ja vuonna 2018 myönnettyihin 58 uuteen eläkkeeseen on budjetoitu yli 800.000 euroa ja koko järjestelmään lähes 19 miljoonaa euroa vuositasolla.

Olympia- ja paralympiavoitto on useammissa lajeissa arvostetuin saavutus, johon urheilija voi yltyä. Kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa voiton saavuttaminen on yhä vaikeampaa. Olympia- ja paralympiavoiton merkitys suomalaisille on erityisen suuri. Tätä taustaa vasten olisi perusteltua, että olympia- tai paralympiavoittaja saisi automaattisesti ylimääräisen eläkkeen ilman punnintaa erityisistä syistä.

Suomalaiset olympia- ja paralympiavoittajat, maailmanmestarit ja Euroopan mestarit ovat tunnettuja henkilöitä, jotka suomalaiset tuntevat vielä vuosia urheilijauran päättymisen jälkeen. Urheilijaeläkkeen saaminen on vahvasti liitetty olympiavoittoon tai muuhun urheilijan kansainväliseen uraan. Taiteilijaeläkkeen saamisen edellytyksenä on ansiokas toiminta luovana tai esittäväenä taiteilijana ilman mitään vaatimusta kansainvälisestä urasta. Lisäksi monet urheilijat ovat huippu-urheilijoita vaikka eivät ole välttämättä voittaneet mitaleita kansainvälisellä tasolla. Samoin joukkueurheilussa voi olla merkittävän uran kotimaassa tehneitä pelaajia, jotka eivät ole pelanneet ulkomailla. Tällaisellakin huippu-urheilijalla yksilö- tai joukkuelajissa voi kuitenkin olla suuri kansallinen merkitys tai tärkeä asema paikallisyhteisössä (esim pesäpallo) esikuvana tai lajin kiinnostuksen lisääjänä. Myös tällaista huippu-urheilua tulisi yhteiskunnan toimesta arvostaa ja se pitäisi pystyä ottamaan huomioon eläkkeitä myönnettäessä.

Urheilijaeläkejärjestelmän soveltamisalan laajentaminen edellä mainitulla tavalla tarkoittaisi myös merkittävää nostoa vuosittaiseen eläkkeisiin varattavaan budjettiin. Tutkimusten mukaan 74 % suomalaisista on kiinnostunut siitä, että suomalaiset urheilijat menestyvät kansainvälisesti, 72 % suomalaisista kokee, että huippu-urheilijat tarjoavat myönteisiä esimerkkejä, joita muut voivat seurata ja 70 % suomalaisista kokee saavansa hyvää mieltä huippu-urheilun seuraamisesta. Huippu-urheilijoilla on siis merkitystä suomalaisille ja tämän tulisi näkyä myös valtiohallan arvostuksena.

Lisäksi lausunnonantajat haluavat kiinnittää huomion erityiskysymyksiin koskien paraurheilijoita. Paraurheilijoiden tulo voi muodostua usein jo ennen normaalia eläkeikää erilaisista eläkkeistä (esim liikennevahingosta tai työtapaturmasta kertyvä eläke tai työkyvyttömyyseläke). Eläkkeen myöntäjän tulisi ottaa eri eläkkeiden yhteensovittaminen huomioon sekä se, että paraurheilijan tulokertymä on vammautumisen vuoksi usein pienempi normaalin työuran aikana verrattuna vammattomiin urheilijoihin.

Helsingissä 9.11. 2018

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Tero Kuorikoski
pääsihteeri
Suomen Paralympiakomitea

Pertti Ukkola
puheenjohtaja
Suomen Olympiavoittajat